

Hivatás, emberség, hazaszeretet

A hadsereg légvédelmi tüzérparancsnokából a katonai elhárítás vezetője

Dr. Gyaraki Károly nyá. altábornagy úr méltatása

ROTTLER Violetta¹ - KOVÁCS Sándor²

Örömmel vállalkoztunk Gyaraki tábornok úr méltatására. Sikerekben és eredményekben gazdag pályafutás áll mögötte, de leginkább személyes tulajdonságai azok, amelyek nyomot hagynak az emberekben.

Tanulmányai

1944. január 21-én született Komárom-Esztergom megyében, egy felvidéki határ-városban, Nyergesújfalun. Az általános iskolát Bajon, Banán és Tatán végezte, majd 1962-ben a tatai Eötvös József Általános Gimnáziumban érettségizett. 1966-ban a Magyar Néphadsereg Egyesített Tiszti Iskola légvédelmi tüzér szakán avatták hivatásos tisztté, illetve impulzus- és mikrohullámú szaktechnikussá. Egyetemi

¹ R. őrnagy, tanársegéd, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék. E-mail: rottler.violetta@uni-nke.hu

² R. ezredes, mesteroktató, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék. E-mail: Kovacs.Sandor@uni-nke.hu

tanulmányait 1970 és 1974 között az ukrainai Kijevben folytatta és szerzett légvédelmi rakéta-, villamos- és gépészmérnöki diplomát. 1988-ban a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián védte meg egyetemi doktori értekezését *A Magyar Néphadsereg csapatlégvédelmi rakétaegységek éleslövészettel egybekötött harcászati gyakorlatai végrehajtásának és értékelési rendszerének továbbfejlesztése* címmel.

Katonai pályafutása

Tiszti pályafutását 1966-ban Lentiben légvédelmi tüzér szakaszparancsnokként kezdte, majd fegyvelmezett és élenjáró parancsnoki munkája elismeréséül Győrben és Kalocsán nevezték ki a légvédelmi rakétaezred parancsnokának. Később előjáróitól magasabb beosztásra vívott ki bizalmat, így a Székesfehérváron állomásozó Magyar Honvédség Szárazföldi Csatatok Parancsnokságán légvédelmi főnöki beosztásba helyezték 1988-tól 1990-ig. A rendszerváltozás után a honvédséget is elérte a demokratizálódás folyamata, így új feladatként jelentkezett a honvédelmi képesség megtartása mellett a hadsereg modernizációja. Ez különösen a nyugati szövetségesek irányába való békés orientáció irányváltását jelentette, amelyet magas beosztású katonai vezetőként világosan átlátott, így érdemessé vált arra, hogy a Magyar Honvédség Katonai Biztonsági Hivatal élére kerüljön. Katonai mentalitásával magával hozta a bajtársiasság és a parancsnoki felelősség felvállalásának attitűdjét. Így az új politikai rendszerben korábban a belügyminisztériumhoz tartozó kiváló katonai elhárító szakembereket „átmentette” és az új irányvonalat képviselő honvédelmi vezetés szolgálatába állította. Vezetésével történt meg a demokratikus, jogállami elveknek megfelelő katonai nemzetbiztonsági normatívák kodifikálása. Személyes kvalitásai jelentősen hozzájárultak a magyar katonai elhárító szolgálat békés megreformálásához. Egyszerre tudta fenntartani az elért szakmai eredményeket, és magas szinten tudott eleget tenni az új kihívásoknak. Hivatalvezetőként lépett kapcsolatba és kötött megállapodásokat számos nyugati (Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Olaszország, Izrael) és keleti partnerszolgálataival, ami az operatív munkában (kémügyek, külföldre szökés, harcászaltség veszélyeztetése felderítésében és nyomozásban) rendkívül hasznosnak bizonyult. Mivel alapképzettsége és szolgálati tapasztalatai szerint katonai vezetői területen volt elismert magasabb előjáró, a katonai titkosszolgálati munkát alázattal, nyitottsággal és hihetetlen szorgalommal sajátította el. Humánus vezetőként érdeklődő figyelemmel hallgatta munkatársait, és építette, fejlesztette a Katonai Biztonsági Hivalt a rendszerváltozás első négy évében. Érdemeit tisztelték a nyugati partnerszolgálatok is, és szakértelmét európai szinten elismerték, mert azt tapasztalták, hogy az átmeneti időszakban – más volt szocialista országokhoz képest – Magyarországon a titkosszolgálati munka színvonala nem csökkent. 1994 és 1998 között a Magyar Köztársaság Kijevi Nagykövetségén, a Katonai Felderítő Hivatal állományában véderő-, katonai és légügyi attaséként tevékenykedett.

Gyaraki Károly altábornagy beírta nevét a 2018. évben 100 éves önálló katonai felderítés, hírszerzés és elhárítás történetébe. Oktatói-kutatói munkásságát dicséri kollégájával szerkesztett nagyszabású kiadványa ebben a témában.

A közéletben betöltött tisztségei

1998-tól az első Orbán-kormány által létrehozott Miniszterelnöki Hivatal Biztonság- és Védelempolitikai Koordinációs Államtitkárságán látott el – vezető főtanácsosi rangban – kabinetfőnöki beosztást. 2001-től 2004-ig a kijevei nagykövetségen beosztott diplomataként és nemzetbiztonsági összekötőként I. osztályú tanácsosként dolgozott. Külszolgálatból való visszatérése után egy évig még a Miniszterelnöki Hivatal Biztonsági Főosztályán mint vezető főtanácsos, kormány-főtanácsadó volt és látott el személy-, objektum-, dokumentum- és titokvédelmi, informatikai és biztonsági, illetve állam- és védelemigazgatási feladatokat.

Oktatási és tudományos kutatói tevékenysége

Gyaraki tábornok úr 2006-tól a Rendőrtiszti Főiskola Közbiztonsági Tanszékén, később a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszékén (2016-tól címzetes egyetemi docensként) tanított. Az RTF 2006-ban felismerte a civil biztonság felsőfokú képzésének igényét, és kaput nyitott a komplementer rendészet irányába. Gyaraki altábornagy úr több évtizedes katonai vezetői, titkosszolgálat-vezetői, és szervezetfejlesztési ismereteit felajánlotta a civil biztonsági szakirányon belül az üzleti hírszerzés és elhárítás specializáció tantárgyi programjának megalkotásához.

Az üzleti hírszerzés és elhárítás, az információvédelem és minőségirányítási ismeretek című tárgyak felelőse és oktatója volt. Fontos rámutatni, hogy ezeknek a tantárgyaknak a tematikáját is ő maga dolgozta ki. Előadásait másfél évtizeden keresztül hallgatók százai hallgatták, így nevével fémjelezhető a biztonsági szakma napjainkban egyre fontosabbá váló területének, az információvédelemnek előtérbe kerülése, valamint a biztonságtudatosság formálása.

Oktatói és tudományos kutatói tevékenysége mellett 2005-től különféle magánbiztonsági vállalkozások és magánnyomozó cégek minőségirányítási, titok- és személyes adatvédelmi felelőse.

Számos könyv és tanulmány szerzője és társszerzője. Legjelentősebb publikációi:

- *Biztonság, honvédelem, rendvédelem Magyarországon* (2010);
- *100 éves az önálló magyar katonai felderítés, hírszerzés és elhárítás 1918–2018* (2019);
- *A magyar csapatlégvédelem története* (2022).

Főbb elismerései

- 2011. május 21. I. osztályú Honvédelemért Kitüntető Cím
- 1995. október 23. Tiszti szolgálati jel – I. fokozat 30 év szolgálati idő után
- 1994. január 21. Díszszablya – 50. születésnap
- 1989. június 30. Fegyverbarátságért Érdemérem arany
- 1979. augusztus 31. Haza Szolgálatáért Érdemérem arany
- 1976. október 19. Haza Szolgálatáért Érdemérem ezüst